

PL_1001
Fundacja Ośrodka KARTA
02-536 Warszawa
Narbutta 29

Kolekcja rodzinna Wandy i Halszki Żuromskich
1880 - 1944

Numer zespołu
PL_1001_OK_0748

Wstęp do inwentarza zespołu: Kolekcja rodzinna Wandy i Halszki Żuromskich

I Charakterystyka twórcy zespołu

Halszka Żuromska - była córką Jerzego Józefa Żuromskiego (1892-1953), majora kawalerii w 22 Pułku Ułanów Podkarpackich, żołnierza 1 Pułku Szwoleżerów Józefa Piłsudskiego, odznaczonego Krzyżem Srebrnym Orderu „Virtuti Militari” za wojnę 1918–1920 oraz Krzyżem Walecznych oraz Anieli z Kobylańskich Żuromskiej (1892-1970), żołnierza ZWZ-AK.

Lata 1929-1935 spędziła w Brodach w woj. tarnopolskim. Uczęszczała do tamtejszej Żeńskiej Szkoły Powszechnej. W 1935 r. przeprowadziła się do Mińska Mazowieckiego, a od 1937 r. mieszkała w Warszawie. Po wybuchu II wojny światowej znalazła się w Radzynie Podlaskim, gdzie mieszkała rodzina jej ojca. Pracowała tam w szpitalu wojskowym, którego dyrektorem był jej wuj, Witold Petrulewicz. W listopadzie 1939 r. wróciła do Warszawy. W czasie okupacji niemieckiej działała w konspiracji. Najpierw w Stołecznym Komitecie Samopomocy Społecznej, a następnie wstąpiła do 49. Warszawskiej Żeńskiej Drużyny Harcerskiej w Hufcu Mokotów, a w 1942 r. została drużynową w 99. Lotniczej WZDH. Uczęszczała na tajne komplety i w sierpniu 1940 r. zdała konspiracyjną maturę.

W latach 80. działała w NSZZ „Solidarność”. W latach 1982-1983 przekazywała wydawnictwa drugiego obiegu do elektrociepłowni na Siekierkach w Warszawie. W latach 1982-1985 prowadziła w swoim mieszkaniu punkt kolportażowy, w którym zaopatrywali się w wydawnictwa i prasę łącznicy z zakładów pracy Żoliborza i Śródmieścia (m.in.: "CDN-GWR", "KOS", "Robotnik", "Słowo", "TM", "Wola").

Wanda Żuromska – siostra Halszki Żuromskiej. Tak jak siostra dzieciństwo spędziła w Brodach, następnie w Mińsku Mazowieckim i Warszawie. Po wybuchu wojny znalazła się w Radzynie Podlaskim, w listopadzie 1939 roku wróciła do Warszawy. W czasie okupacji działała w konspiracji. Początkowo pracowała w Małym Sabotażu - „Wawer”, a następnie jako łączniczka w Kierownictwie Walki Cywilnej przy Delegaturze Rządu na Kraj. Z wykształcenia była psychologiem. Pracowała jako dziennikarz. W latach 1956-1958 była redaktorem Wrocławskiego Tygodnika Katolików należącego do Stowarzyszenia PAX. W latach 1982-1988 działała w NSZZ "Solidarność". W latach 1982-1985 prowadziła punkt kolportażowy wydawnictw (m.in.: "CDN-GWR", "KOS", "Robotnik", "Słowo", "TM", "Wola"), w którym zaopatrywali się łącznicy z zakładów pracy Żoliborza i Śródmieścia. Zmarła 19 czerwca 2011 roku w Warszawie.

II Dzieje zespołu

Albumy fotograficzne zostały przekazane Fundacji Ośrodka KARTA w 2006 roku przez Wandę i Halszkę Żuromskie. Zostały zewidencjonowane jako dwie kolekcje: Kolekcja rodziny Morawskich i Kolekcja rodziny Petrulewiczów. W wyniku studiów wstępnych

okazało się, że albumy powinny tworzyć jedną kolekcję (Morawscy i Petrulewiczowie to rodzina ofiarodawczyń), która otrzymała nazwę: "Kolekcja rodzinna Wandy i Halszki Żuromskich".

Autorem znacznej części zdjęć jest Kazimierz Petrulewicz, syn Witolda i Olgi Petrulewiczów, krewny Wandy i Halszki Żuromskich.

III Charakterystyka archiwalna zespołu

Tytuł: Kolekcja rodzinna Wandy i Halszki Żuromskich

Granice chronologiczne: 1880 - 1944

Granice terytorialne: Cesarstwo Rosyjskie, Rzeczpospolita Polska

Rozmiar: 12 j.a.

IV Zawartość zespołu

W albumie o sygnaturze OK_0748_0001 znajdują się portrety członków rodzin: Morawskich, Kobyłańskich i Fiszerów (krewnych matki ofiarodawczyń - Anieli z Kobyłańskich Żuromskiej) wykonane głównie w warszawskich atelier fotograficznych na przełomie XIX i XX wieku.

W pozostałych albumach znajdują się głównie fotografie rodziny Petrulewiczów - Witolda (lekarza) i Olgi Petrulewiczów oraz ich syna Kazimierza i ich dotyczące (część wykonana przez Kazimierza Petrulewicza):

- W albumie o sygnaturze OK_0748_0002 znajdują się portrety rodziny Petrulewiczów wykonane w atelier fotograficznych na przełomie XIX i XX wieku.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0003 znajdują się fotografie rodziny Petrulewiczów z Wołynia z początku XX wieku.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0004 znajdują się fotografie rodzinne Petrulewiczów z Radzyna Podlaskiego z początku XX wieku.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0005 znajdują się fotografie rodziny Petrulewiczów z końca lat 20. i początku lat 30. XX wieku.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0006 znajdują się fotografie Kazimierza Petrulewicza z lat 30. XX wieku.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0007 znajdują się fotografie rodzinne Petrulewiczów z Radzyna Podlaskiego z lat 1937-39.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0008 znajdują się fotografie Kazimierza Petrulewicza z przełomu 1939 i 1940 roku.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0009 znajdują się fotografie ukazujące Radzyn Podlaski w czasie okupacji w latach 40.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0010 znajdują się fotografie Kazimierza Petrulewicza z czasów okupacji niemieckiej w Radzynie Podlaskim.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0011 znajdują się fotografie z lat 40. XX wieku przedstawiające Kazimierza Petrulewicza i jego znajomych.
- W albumie o sygnaturze OK_0748_0012 znajdują się fotografie rodzinne Petrulewiczów z lat 40. XX wieku.

V Metody porządkowania

Kolekcja składa się z 12 jednostek archiwalnych, co odpowiada 12 albumom fotograficznym. Dla kolekcji sporządzono inwentarz książkowy i opatrzone go wstępem.

Bibliografia

1. Halszka Żuromska, Wanda Żuromska w *Słownik Niezależni dla kultury 1976-89*:
<http://www.slownik-niezalezni dlakultury.pl/index.php?page=wysyp&sel=%AF&s=2> (dostęp z dn. 9.08.2018)
2. W. Lewicki, *Dzienniki jenieckie polskich oficerów w niewoli Wehrmachtu*, Warszawa 2007.
3. D. Magier, *Skorowidz do rejestru mieszkańców miasta Radzynia Podlaskiego z lat 1931-1939*, Radzyń Podlaski, Lublin 2013.
4. Muzeum Powstania Warszawskiego, Archiwum Historii Mówionej, Rozmowa Michała Studniarka z Halszką Żuromską 29 listopada 2011 roku w Warszawie:
<https://www.1944.pl/archiwum-historii-mowionej/halszka-zuromska,2700.html> (dostęp z 8.08.2018)
5. Nekrolog Wandy Żuromskiej w Gazecie Wyborczej:
<http://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,108157,Wanda-Żuromska-nekrolog.html> (data emisji: 24.06.2011, dostęp z dn. 8.08.2018)
6. Nekrolog Jerzego Żuromskiego, "Życie Warszawy", nr 272, 1953.

Inwentarz został opracowany w ramach projektu: "Opracowanie spuścizny Stanisława Cata-Mackiewicza oraz unikatowych kolekcji fotograficznych z zasobu Archiwum Fundacji Ośrodka KARTA", dofinansowanego przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w ramach konkursu: "Wspieranie działań archiwalnych 2018".

INWENTARZ

Sygnatura jednostki archiwalnej	Tytuł	Daty	Opis zewnętrzny	Sygnatury dawne	Uwagi
0001	Album rodziny Morawskich	1880 - 1914	Ogółem dokumentów: 34 Forma zewnętrzna: poszyt (15 kart) Forma wewnętrzna: Język: Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0002	Album rodziny Petrulewiczów z przełomu XIX i XX wieku.	1850 - 1914	Ogółem dokumentów: 56 Forma zewnętrzna: poszyt (18 kart) Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0003	Album rodziny Petrulewiczów z początku XX wieku.	1900 - 1905	Ogółem dokumentów: 224 Forma zewnętrzna: poszyt (22 karty) Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0004	Album rodziny Petrulewiczów z lat 20. XX wieku	1900 - 1929	Ogółem dokumentów: 91 Forma zewnętrzna: poszyt (22 karty) Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0005	Album rodziny Petrulewiczów z Radzyna	1928 - 1935	Ogółem dokumentów: 105		

	Podlaskiego		Forma zewnętrzna: poszyt (26 kart)		
			Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0006	Album Kazimierza Petrulewicza z początku lat 30. XX wieku	1930 - 1939	Ogółem dokumentów: 420 Forma zewnętrzna: poszyt (28 kart)		
			Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0007	Album Kazimierza Petrulewicza z lat 1937-1939	1937 - 1939	Ogółem dokumentów: 226 Forma zewnętrzna: poszyt (17 kart)		
			Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0008	Album Kazimierza Petrulewicza z przełomu 1939 i 1940 roku	1939 - 1940	Ogółem dokumentów: 222 Forma zewnętrzna: poszyt (17 kart)		
			Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0009	Radzyń Podlaski w czasie okupacji niemieckiej	1940 - 1944	Ogółem dokumentów: 221 Forma zewnętrzna: poszyt (17 kart)		
			Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0010	Album Kazimierza Petrulewicza z lat 40. XX wieku	1940 - 1944	Ogółem dokumentów: 226 Forma zewnętrzna: poszyt (17 kart)		

			Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0011	Kazimierz Petrulewicz i jego znajomi w latach 40.	1940 - 1944	Ogółem dokumentów: 240 Forma zewnętrzna: poszyt (17 kart) Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		
0012	Rodzina Petrulewiczów w latach 40. XX wieku.	1940 - 1944	Ogółem dokumentów: 152 Forma zewnętrzna: poszyt (17 kart) Forma wewnętrzna: pozytywy (odbitki fotograficzne)		